MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
100 10 PRAHA 10 - VRŠOVICE, Vršovická 65

V Praze dne 1. července 2014
Č. j.: 46876/ENV/14

STANOVISKO

Ministerstva životního prostředí

podle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů,

k návrhu koncepce „Program rozvoje venkova České republiky na období 2014 - 2020“

verze po veřejném projednání

Předkladatel koncepce: **Ministerstvo zemědělství**
Odbor Řídící orgán PRV
Těšnov 65/17
117 05 Praha 1

Zpracovatel posouzení: Ecological Consulting a.s.

RNDr. Jiří Grúz
(*autorizace MŽP dle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů č. 85189/ENV/08)*

RNDr. Bc. Jaroslav Bosák, MBA
(*autorizace MŽP dle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů č. 14563/610/OPVŽP/97, prodloužení č. 104550/ENV/10)*

Mgr. Martina Fialová, PhD.
(*autorizace MŽP dle §45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů č. 29539/ENV/09/998/630/09)*

Stručný popis koncepce:

„Program rozvoje venkova České republiky na období 2014 – 2020“ (dále jen „PRV“) v obecné rovině uvádí priority a opatření pro rozvoj venkova na období 2014 – 2020. PRV je

koncipován v kontextu mezinárodní i národní legislativy, s respektováním specifických podmínek a potřeb České republiky.

PRV ve své návrhové části uvádí priority, prioritní oblasti a jednotlivá opatření, která se zaměřují na zlepšení podmínek při hospodaření v resortu zemědělství, včetně podmínek pro zvýšení konkurenceschopnosti, pro podporu přenosu znalostí, podporu organizace potravinového řetězce a podporu hospodářského rozvoje venkovských oblastí. Další priority směřují k ochraně přírody, podpoře hospodaření s půdou a vodou, ochraně ovzduší a dalším environmentálním dopadům.

PRV se týká celého území ČR a současně navazuje na strategické komunitární koncepce, s ohledem na jejich naplňování nejen na úseku zemědělství, ale i na úseku ochrany životního prostředí a veřejného zdraví (ovzduší, odpady, voda, NATURA 2000 aj.).

Průběh posuzování:

Oznámení koncepce zpracované v rozsahu přílohy č. 7 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále též jen „zákon o posuzování vlivů na životní prostředí“) bylo Ministerstvu životního prostředí předloženo dne 21. 5. 2013. Po kontrole náležitostí bylo oznámení koncepce zveřejněno v Informačním systému SEA a rozesláno dotčeným správním úřadům a dotčeným územním samosprávným celkům k vyjádření. Zjišťovací řízení bylo zahájeno dne 14. 6. 2013 zveřejněním na úřední desce posledního kraje a ukončeno dne 19. 7. 2013 vydáním závěru zjišťovacího řízení.

Návrh koncepce včetně vyhodnocení vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví (dále též jen „vyhodnocení SEA“), zpracovaného v rozsahu přílohy č. 9 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí, byl Ministerstvu životního prostředí předložen dne 13. 5. 2014. Návrh koncepce včetně vyhodnocení SEA byl dne 23. 5. 2014 zveřejněn podle § 16 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí. Veřejné projednání PRV včetně vyhodnocení SEA se konalo dne 16. 6. 2014 v místnosti č. 400 budovy Ministerstva zemědělství, Těšnov 65/17, 117 05 Praha 1. Zápis z veřejného projednání obdrželo Ministerstvo životního prostředí dne 23. 6. 2014.

Stručný popis posuzování:

Posouzení vlivů na životní prostředí bylo provedeno v souladu se zákonem o posuzování vlivů na životní prostředí a zpracováno v rozsahu přílohy č. 9 tohoto zákona.

Součástí posouzení PRV je hodnocení dle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění (dále jen „zákon o ochraně přírody a krajiny“), a to z hlediska dopadů na evropsky významné lokality a ptačí oblasti a stav jejich ochrany z uvedených hledisek dle § 45h zákona o ochraně přírody a krajiny.

V rámci vyhodnocení SEA byl navržen souhrn opatření pro předcházení, resp. k minimalizaci negativních vlivů na životní prostředí. Součástí vyhodnocení SEA je rovněž návrh environmentálních indikátorů, které slouží ke sledování vlivů implementace PRV na životní prostředí.

Závěry posuzování:

Ministerstvo životního prostředí jako příslušný orgán podle § 21 písmena d) zákona o posuzování vlivů na životní prostředí na základě návrhu koncepce včetně vyhodnocení vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví, vyjádření k němu podaných a veřejného projednání vydává:

SOUHLASNÉ STANOVISKO
k návrhu koncepce

„Program rozvoje venkova České republiky na období 2014 - 2020“

verze po veřejném projednání

za dodržení níže uvedených podmínek:

Část A. Podmínky souhlasného stanoviska:

1. Při realizaci PRV budou respektovány podmínky k jednotlivým prioritním oblastem a jejich opatřením, jak jsou stanoveny v příloze vyhodnocení SEA.
2. Následné projekty pro realizaci opatření PRV je nutno hodnotit z hlediska možného vlivu na snížení biodiverzity v území. U hospodaření na lukách a pastvinách je vhodné vyloučit celoplošné a časově unifikované seče, mulčování a intenzivní pastevní hospodaření. Snižování počtu a rozsahu krajinných prvků v území (např. VKP, ÚSES), nadměrné užívání hnojiv a chemických přípravků, zvláště ve zranitelných oblastech nelze doporučit.
3. V případě dotačního titulu týkajícího se ošetřování travních porostů v rámci PRV je z důvodu možného významného vlivu na biodiverzitu potřeba, aby původní návrh, který požaduje zachovat min. 3 až 10% plochy bloku travního porostu ošetřovaného sečením o ploše nad 20 ha neposečeným, byl nastaven ne pro plochy nad 20 ha, ale pro plochy nad 5 ha s tím, že z neposečené plochy lze odečíst plochu vnitřního krajinného prvku a zároveň neposečenou plochu lze posekat nejdříve v druhé seči a nejpozději v první seči následujícího roku, přičemž maximální rozloha jedné souvislé neposečené plochy může být nejvýše 1 ha.
4. U jednotlivých projektů pro realizaci opatření koncepce důsledně dbát na ochranu, resp. minimalizaci zásahů do biotopů zvláště chráněných druhů živočichů a rostlin. Při možných variantách vždy preferovat řešení bez kolize s ochranou přírody.
5. Při podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů dbát na situování a rozsah ploch pro pěstování energetických plodin. Umísťování ploch pro pěstování těchto plodin (řepka olejná, kukuřice, rychle rostoucí dřeviny) v územích se zvláštní územní ochranou či v jejich bezprostředním sousedství nedoporučujeme. Snížení diverzity krajiny a následné snížení biodiverzity z těchto důvodů nelze dopustit.
6. Nové stavby, protipovodňová opatření a nové lesní cesty do území se zvláštní územní ochranou lze umísťovat zcela výjimečně s ohledem na předměty a cíle ochrany. Konečný návrh umístění řešit v dohodě s příslušným orgánem ochrany přírody a krajiny.

7. Při umísťování staveb vždy zohlednit možnou fragmentaci území, zvláště liniovými stavbami. Negativní vlivy činností či nově budovaných staveb v cenných přírodních lokalitách a jejich blízkosti, způsobující fragmentaci či zhoršení migrační propustnosti území nelze doporučit.
8. V následných projektech při potřebě kácení zeleně dbát na neohrožení zájmů ochrany přírody (např. hnízdění ptactva).
9. Při převodu půdy do ostatní či zastavěné plochy tuto potřebu minimalizovat výběrem vhodných územních variant. V záměrech, situovaných mimo zastavěná území obcí v maximální možné míře respektovat doporučení orgánů ochrany životního prostředí se snahou o minimální zásah do ZPF (I. a II. třída ochrany) a pozemků PUPFL.
10. Zvýšení stupně degradace půdy následnými záměry realizace koncepce nelze připustit. Přitom je nutno odmítnout zejména možnost navýšení vodní a větrné eroze záměrem, možný úbytek humusu v půdě, utužování půd a nevhodný vodní režim (odvodňování, zatrubňování či regulace vodních toků).
11. Při hospodaření v lesích nelze připustit nadměrné utužování půdy těžkými mechanizmy (harvestory), s negativním důsledkem na vodní hospodářství a zdravotní stav lesa. Používání geneticky a geograficky nepůvodního sadebního materiálu, vedoucí k pozměněné druhové skladbě porostů s důsledky na biodiverzitu lesních organizmů nelze doporučit.
12. Při zlepšování druhové skladby lesních porostů je třeba dbát na to, aby při zvyšování podílu melioračních a zpevňujících dřevin došlo k rovnoměrné aplikaci, aby se nevytvořily enklávy se 100 % zastoupením těchto dřevin.
13. Zajištění řádného předprojektového průzkumu (biologické hodnocení), zvláště v případech zalesňování ZPF. Nešetrnou aplikaci zalesňování, která by mohla vést ke zničení stávajících stanovišť zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů (např. travní společenstva).
14. U jednotlivých projektů pro realizaci opatření koncepce vždy zvažovat riziko kontaminace půdy či povrchových a podzemních vod závadnými látkami. Nadměrnou kontaminaci prostředí makronutrienty (dusík, fosfor) či chemickými látkami a přípravky (pesticidy), zvláště ve zranitelných oblastech (nařízení vlády č. 262/2012 Sb.) či oblastech CHOPAV (§ 28 vodního zákona) nelze akceptovat.
15. U úpravy chemismu lesních půd, hnojení lesních porostů včetně hnojení při obnově, výstavby lesních cest a výstavby, modernizace, rekonstrukce a celkové opravy zařízení upravujících vodní režim v lesích, preventivních opatření při předcházení poškozování lesů před přírodními pohromami ve formě protipovodňových opatření na drobných vodních tocích a v jejich povodích a protierozních opatřeních na lesních půdách, odstraňování škod způsobených povodněmi na drobných vodních tocích a v jejich povodích, na lesních cestách, likvidace a minimalizace erozních vlivů a u neproduktivních investic do lesů doplnit do podmínek poskytnutí podpory souhlasné odborné stanovisko Ministerstva životního prostředí.
16. Záměry, představující realizaci nového stacionárního zdroje znečišťování ovzduší je nutno vždy zvažovat s ohledem na stávající stav imisních koncentrací ovzduší v území.
17. Vhodným výběrem územních a technologických variant následných projektů (zemědělské stavby, lesní hospodářství) minimalizovat emise hluku, emise do ovzduší a kontaminace okolí. Pro zmírnění dopadů hluku na území se zvláštní územní ochranou při realizaci následných kroků koncepce zvážit použití protihlukových opatření. Přitom je nutno zohlednit zvýšenou citlivost ptactva na hluk v období hnízdění.

18. Předkladatel koncepce zajistí celkovou koordinaci systému sledování vlivů PRV na životní prostředí, tj. zejména následující kroky a aktivity:

    a) vybrat relevantní environmentální indikátory a začlenit je do celkového systému sledování implementace PRV na životní prostředí;

    b) pravidelně vyhodnocovat výsledky monitoringu (ve vazbě na další postupy průběžných evaluací při implementaci programu);

    c) pravidelně (cca 1x/2 roky) vyhodnocovat vliv implementace PRV (včetně vlivů na životní prostředí) se zveřejňováním souhrnné zprávy. V případě zjišťování významných negativních vlivů PRV na životní prostředí provádět průběžnou aktualizaci této hodnocené koncepce.

    d) využít relevantní environmentální indikátory jako kritéria pro hodnocení a výběr relevantních projektů, předkládaných v rámci PRV;

    e) zajistit dostatečné odborné a personální kapacity pro oblasti životního prostředí a rámec implementační struktury PRV, tj. zejména pro hodnocení a výběr projektů;

    f) zajistit provázanost navazujících realizačních projektů s krajskými koncepcemi ochrany životního prostředí.

19. Předkladatel koncepce zveřejní na svých internetových stránkách vypořádání veškerých došlých vyjádření a připomínek, a to jak k návrhu koncepce, tak i k jejímu vyhodnocení SEA.

Část B. Podmínky souhlasného stanoviska z hlediska vlivů na lokality soustavy Natura 2000:

Projekty s významně negativním vlivem na předměty ochrany a celistvost evropsky významných lokalit a ptačích oblastí (dále jen „EVL a PO“) musí být vyloučeny z podpory v rámci realizace PRV. U projektů s mírně negativním vlivem musí být v maximální míře uplatněna opatření pro jejich minimalizaci. Projekty musí splňovat zákonné podmínky dle §45h a 45i zákona o ochraně přírody a krajiny (u relevantních projektů doložit stanovisko orgánu ochrany přírody vylučující vliv na EVL a PO nebo hodnocení vlivů dle §45i zákona o ochraně přírody a krajiny).

1. Nové objekty a stavby prioritně situovat mimo území soustavy Natura 2000, v případě územně rozsáhlých lokalit mimo biotopy předmětů ochrany.
2. Způsob sečení luk s výskytem předmětů ochrany (např. hořeček mnohotvarý český, modrásek bahenní, chřástal polní) vždy upřesnit s příslušným orgánem ochrany přírody a krajiny. V případě potřeby upřesnit rovněž výšku strniště (viz. modrásek bahenní a hostitelské druhy mravenců). Navržený management sečení luk nesmí narušit biodiverzitu v území.
3. Při výstavbě nové infrastruktury zachovat migrační prostupnost území, minimalizovat případné oplocování pozemků s výsadbou rychle rostoucích dřevin a energetických rostlin.
4. U jednotlivých projektů/záměrů věnovat pozornost možným negativním vlivům velkoplošného pěstování energetických plodin (řepka, kukuřice, rychle rostoucí dřeviny), zejména v sousedství území NATURA 2000.
5. Minimalizovat zásahy do jednotlivých společenstev.
6. Během obhospodařování lučních i lesních porostů a během stavebních činností spojených s výstavbou nových objektů či infrastruktury monitorovat nástup nepůvodních druhů

rostlin, resp. ruderálních a expanzních druhů a po konzultaci s příslušnými orgány ochrany přírody (Správy CHKO a Krajská střediska AOPK ČR , resp. krajské úřady) přistoupit k jejich likvidaci.

7. Při stavebních činnostech by měla být věnována maximální pozornost prevenci jakékoli havárie (např. úniku ropných látek z mechanizace).
8. Pro období výstavby na území a na hranicích EVL a PO stanovit odborný ekodozor.
9. Respektovat Záchranné programy, Souhrny doporučených opatření a Plány péče pro jednotlivé lokality soustavy Natura 2000 a jejich předměty ochrany, pokud pro ně byly vytvořeny. Respektovat Zásady péče o nelesní biotopy v rámci soustavy NATURA 2000.
10. V případě, že se podmínky a doporučená opatření pro předměty ochrany a danou lokalitu soustavy Natura 2000 neshodují s podmínkami uvedenými v jednotlivých titulech PRV, doporučujeme, aby zemědělské obhospodařování s podporou z PRV bylo na takových lokalitách vyloučeno.
11. Na území lokalit soustavy Natura 2000 nevyužívat velkoplošné přípravy půdy (viz naorávání, chemická příprava, terénní úpravy, rozhrnování valů, zraňování).
12. Při zalesňování (např. méně produkčních půd, z důvodů erozní ochrany) vždy zhodnotit, zda se v dané lokalitě nevyskytují také předměty ochrany EVL/PO nebo zda se nejedná o potenciální biotop jejich výskytu, v případě jejich výskytu lokalitu nezalesňovat.
13. Při budování cestní sítě (v lesích i bezlesí) a turistické infrastruktury v lokalitách soustavy Natura 2000 nedopustit, aby došlo k záborům stanovišť a biotopů jednotlivých druhů, které jsou předměty ochrany, k ovlivnění hydrologického režimu území, odtokových poměrů, k rušení předmětů ochrany.
14. Při hrazení bystřin, stabilizaci strží, odstranění povodňových nánosů z koryt, výstavbě retenčních nádrží v území lokalit Natura 2000 (i v území navazujícím) zhodnotit přítomnost předmětů ochrany či potenciál lokality pro jejich výskyt. V případě možného ovlivnění předmětu ochrany tato opatření nerealizovat.

Ministerstvo životního prostředí upozorňuje na povinnost schvalujícího orgánu postupovat podle § 10g odst. 4 a odst. 5 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí.

Ministerstvo životního prostředí předpokládá, že řídící složky realizace této koncepce zajistí co nejširší publicitu a informování veřejnosti o koncepci.

Ministerstvo životního prostředí dále upozorňuje předkladatele na povinnost zajistit sledování a rozbor vlivů schválené koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví a další povinnosti plynoucí z § 10h zákona o posuzování vlivů na životní prostředí.

Ing. Jaroslava HONOVÁ, v.r.
ředitelka odboru
posuzování vlivů na životní prostředí
a integrované prevence
(otisk razítka se státním znakem č. 11)